

PROGRAM

HÖSTEN 2017

Du är hjärtligt välkommen till våra cirklar, föreläsningar och resor!

CIRKLAR

Anmälan

Din anmälan till cirklar tas emot via vår hemsida www.suvaros.se eller på anmälningsblankett.

OBS! Inte per telefon eller e-post. Icke medlem måste först söka medlemskap.

Anmälan ska vara SUV tillhanda **senast torsdag 10 augusti**. Den som har anmält sig efter detta datum har ingen förtur och kommer med endast i mån av plats. Anmälan måste göras till samtliga cirklar, även till fortsättningscirklar.

Antal deltagare

För varje aktivitet anges antal deltagare i programmet. Intresset är stort i vissa fall med överbokning som följd. Bästa chansen att få delta i någon aktivitet är att anmäla sig till flera.

Kallelse

Inför cirkelstart skickas kallelse per brev. Tider och lokaler kommer att framgå av kallelsen. Om du inte kommer med får du besked om det. Var vänlig meddela SUVs expedition snarast om du avstår från deltagandet i en aktivitet så att någon annan på en eventuell väntelista kan få platsen.

Sammankomster

Varje sammankomst pågår oftast en och en halv timme exklusive rast.

Avgifter

Kostnaderna täcks bland annat av medlemsavgiften som är 450 kr per år. Ny medlem efter 1 juli betalar **250 kr**. Avgiften berättigar till deltagande i en eller flera cirklar. I vissa cirklar måste man dock betala en extra avgift som anges för varje cirkel. Observera att avgiften måste vara inbetald senast före andra lektionen för de avgiftsbelagda cirkelarna. Kostnader för litteratur och för kopiering av material kan förekomma.

Om du har fått plats i en "betalcirkel" men uteblir utan att informera expeditionen, måste hela eller delar av avgiften ändå tas ut.

FÖRELÄSNINGAR

Föreläsningarna är avgiftsfria för medlemmar. Samtliga föreläsningar äger rum på Kyrkbacksgården, **måndagar kl. 14.00**. Datum anges i programmet. Ingen anmälan behövs till föreläsningarna. Tänk på, när du betalar avgift för parkering, att föreläsningarna kan hålla på två timmar eller längre om diskussionen blir livlig. Det är störande både för föreläsare och åhörare om någon lämnar lokalen innan föreläsningen är slut. Hörslina finns.

RESOR

Vi ordnar resor till aktuella och intressanta mål. **Läs mer om våra resor och "Regler för våra resor"** här i programkatalogen och på SUVs hemsida www.suvaros.se.

CIRKLAR

HUMANIORA OCH SAMHÄLLSKUNSKAP

301 ***Finland självständigt 100 år*** Sören Bååth 19 delt.

Varje vecka tor 13:00-14:45 Start: 2017-09-14 6 ggr.

I avsnitt 1, 2, och 3 beskrivs Finlands väg genom svenska tiden och tsartiden till en självständig nation. Avsnitt 4, 5 och 6 behandlar åren efter 1917. Flera sakkunniga berättare.

302 ***Språkens historia*** Thomas Wiberg 19 delt.

Varje vecka mån 09:00-10:45 Start: 2017-09-11 6 ggr.

Människans förmåga att kommunicera är unik och ger oss möjlighet att överföra information mellan individer och generationer. I denna cirkel diskuterar vi hur språken har uppstått och utvecklats under mänsklighetens historia.

303 ***Romarriket*** Gunnar Hilding 19 delt.

Varje vecka tis 13:00-14:45 Start: 2017-09-12 6 ggr.

Följ med på en spännande 2 200 år lång resa genom det romerska rikets historia. Möt några av Väst- och Östroms färgstarka 166 kejsare. Vi börjar med det västromerska rikets födelse på 750-talet f.Kr. och slutar med Östroms fall 1453 e.Kr. Romarna lade grunden till vår tids politik, styresskick, krigskonst, lagstiftning, språk, hantverk, litteratur, religion och handel.

304 ***Under samma himmel - men med olika horisonter*** Ola Björlin 19 delt.

Varje vecka mån 11:00-12:45 Start: 2017-10-30 6 ggr.

Cirkeln behandlar de världsreligioner som vi möter i vår samtid. Vi samtalar om mångfalden av livsåskådningar, även den sekulära livssynen, och kommer också att beröra den omfattande diskussionen om relationen mellan religion och vetenskap och beröra olika uppfattningar i värdefrågor.

305 ***Filosofi*** Ola Björlin 19 delt.

Varje vecka mån 13:00-14:45 Start: 2017-10-30 6 ggr.

Cirkeln ställer de grundläggande frågorna inom filosofi: Vad är verkligt? Vad är kunskap? Vad är rätt och orätt, Vad är gott och ont? Plikt? Finns Gud?

306 ***Livet är ditt - hälsa, kost och motion*** Anita Dahlberg 19 delt.

Varje vecka tis 11:00-12:45 Start: 2017-09-19 6 ggr.

I cirkeln "Livet är ditt" tar vi upp kostens betydelse för hälsan. Fysisk aktivitet gör att dina muskler, leder och ligament blir starkare. Mental träning och avspänning gör att man mår bättre. Studiebesök bestämmer cirkeldeltagarna själva.

307 ***Sankt Petersburgs kulturhistoria*** Anna Alexeeva 19 delt.

Udda vecka tor 11:00-12:45 Start: 2017-09-14 6 ggr.

S:t Petersburg har varit ett hem för många kända författare och musiker som skapat stadens bild i rysk litteratur och musik. S:t Petersburgs konstsamlingar i Erimitaget, Ryska museet och andra stadens museer ingår i världskulturarv. St Petersburgs teatrar och konsertsalar med Mariinskijs (Kirov) opera och S:t Petersburgs Symfonietta i spetsen är världsberömda. Den här staden med dess rika kulturliv har alltid betraktats som Rysslands kulturhuvudstad.

- 308** *Michael Bulgakovs roman "Mästaren och Margarita"* Anna Alexeeva 19 deltagare.
- Udda vecka tor 09:00-10:45 Start: 2017-09-14 6 ggr.
- Michael Bulgakovs roman "Mästaren och Margarita" är en av 1900-talets stora romaner. Den här romanen är en modern klassiker och en av mest lästa och omtyckta böckerna i Ryssland.
- 309** *Blommor och trädgård* Lena Jönsson 19 deltagare.
- Jämn vecka ons 14:00-16:00 Start: 2017-09-27 3 ggr.
- Cirkeln tar upp kännedom och hantering av krukväxter, snittblommor mm. Man får också göra egna blomsterarrangemang. Cirkeln kommer att hållas onsdagar den 27/9, 18/10 och 22/11 i Plantagens lokaler på Kokillgatan 5, Bäckby, Västerås. Materialkostnad tas ut av deltagarna.
- 310** *Sveriges forntid* Gunnar Hilding 19 deltagare.
- Varje vecka tis 15:00-16:45 Start: 2017-09-12 6 ggr.
- Träffa de första svenskarna - de skånska renjägarerna - vid kanten av inlandsisen för 14000 år sedan. Bekanta dig med det gåtfulla soldyrkande bronsåldersfolket för 4000 år sedan. Möt de hemvändande förmögna svenskar som varit legosoldater i den romerska armén för 2000 år sedan. Lär dig mer hur västmanlänningen levde.
- 311** *Sveriges medeltid* Gunnar Hilding 19 deltagare.
- Varje vecka ons 13:00-14:45 Start: 2017-09-13 6 ggr.
- Sveriges medeltid var en blodig och svekfull tid, men inte riktigt så mörk och eländig som många tror. Tio kungar och en drottning mördades. Drygt 100 stora och små krig utkämpades. Det tog mer än 100 år för kristendomen att besegra hedendomen. Följ den medeltida människans strävsamma liv i vardag och helg.
- 312** *Gotlands historia* Gunnar Hilding 19 deltagare.
- Varje vecka ons 15:00-16:45 Start: 2017-09-13 6 ggr.
- Möt öns säljägare och kannibaler. Bekanta dig med "Igelkottsflickan" som levde i en stenåldersby för 4700 år sedan. Upplev öns tusenåriga guld- och silverskatter. Bli överraskad av Visbys medeltida sjörövare. Titta in i några av öns 92 unika medeltida sockenkyrkor med rötter i 1100-talet. Upplev det moderna Gotland.
- 313** *Sex medeltida "kyrkopärlor"* Gunnar Hilding 25 deltagare.
- Varje vecka ons 10:00-11:30 Start: 2017-09-05 5 ggr.
- Vi besöker på nytt de sex spännande medeltidskyrkorna Kärrbo kyrka (OBS: tisdag 5/9), Kungs-Barkarö kyrka (onsdag 13/9), Ängsö kyrka (OBS: tisdag 19/9) och Tumbo kyrka (onsdag 27/9). Vi avslutar med Arbogas två vackra medeltidskyrkor - Sankt Nicolai och Heliga Trefaldighet (onsdagen den 4/10). Samlingsplatser och starttider skickas ut till cirkeldeltagarna. Samåkning med bil.
- 314** *Våra förmödrar, kvinnor i Gamla Testamentet* Rut Törnkvist 19 deltagare.
- Udda vecka tor 15:00-16:45 Start: 2017-09-14 5 ggr.
- Från Jael till Batseba. Utifrån bibelberättelsen återberättas de olika kvinnogestaltarnas historia i novellform. Texterna belyses utifrån historisk och kulturhistorisk bakgrund, olika översättningar samt bibelteologiskt sammanhang. Efter detta samtalar vi fritt utifrån novellen och textbakgrunden om vilken relevans dessa bibeltexter har idag, som förmödrar eller förebilder.
- 315** *Att lära av historien - invandring och integration* Gunilla Zimmermann 19 deltagare.
- Jämn vecka tor 11:00-12:45 Start: 2017-09-21 6 ggr.
- Vi fortsätter att utifrån boken "Sverige blev vårt hemland" jämföra hur efterkrigstidens invandrare till Sverige anpassade sig till det nya hemlandet med dagens situation. Vad hade de med i bagaget? Hur togs de emot? Hur har de integrerats? De som deltagit den första terminen har företrädare men nya deltagare är välkomna i mån av plats.

- 316** ***Att skriva om andra människor, fortsättning*** Gunilla Zimmermann 12 delt.
- Jämn vecka tis 09:00-10:45 Start: 2017-09-19 6 ggr.
- Alla människor har något att berätta. Vi skriver om någon person som intresserar oss; en släkting, en vän eller någon vi nyss lärt känna. Hur samlar man material? Hur sorterar man materialet? Hur delar man med sig av det man tagit reda på? Nya deltagare är välkomna men de som redan börjat har företräde.
- 317** ***Skriv din egen historia, fortsättning*** Gunilla Zimmermann 12 delt.
- Jämn vecka tis 11:00-12:45 Start: 2017-09-19 6 ggr.
- Vi fortsätter att skriva om episoder i våra liv, dela med oss av våra berättelser och inspirera andra.
- 318** ***Jerusalem av Selma Lagerlöf*** Gunilla Zimmermann 12 delt.
- Jämn vecka tor 13:00-14:45 Start: 2017-09-21 6 ggr.
- Vi läser och diskuterar den svenska nobelpristagaren Selma Lagerlöfs roman om de familjer som lämnade sina gårdar och emigrerade till Jerusalem på 1890-talet.
- 319** ***Viktiga händelser i 1900-talets Europa*** Stig Wahlström 19 delt.
- Varje vecka fre 13:00-14:45 Start: 2017-09-15 5 ggr.
- Cirkeln tar upp följande huvudområden: 1. Revolutions- och upplösningsåret 1905; 2. Versaillesfreden 1919 med vidhängande fredsslut; 3. Förspelet till andra världskriget; 4. Ett sönderslaget Europa, Marshallhjälpen och det kalla krigets uppkomst; 5. Europeiska brytningar i slutet av 1900-talet med 1989 års omvälvande händelser och sovjetimperiets sammanbrott.
- 320** ***Aktuella utrikespolitiska händelser*** Stig Wahlström 19 delt.
- Varje vecka fre 11:00-12:45 Start: 2017-09-15 5 ggr.
- Aktuella utrikes- och säkerhetspolitiska problem i främst Europa, Mellersta Östern och stillahavsregionen behandlas. Särskilt tas sammanhållningen inom EU upp kopplat bl.a. till flyktingfrågan. Situationen i Mellersta Östern med alla dess problem, Rysslands allt aggressivare tonläge i barentshavsregionen och östersjöområdet tas upp. Ukraina, USAs agerande, NATOs roll, Kinas krav på utökat territorium i stillahavsområdet belyses.
- 321** ***Martin Luther*** Claes Bertil Ytterberg 19 delt.
- Varje vecka ons 13:00-14:45 Start: 2017-09-13 6 ggr.
- Från troshjälte till kulturbuse - om Martin Luthers lära och kulturinflytande.
- 322** ***Personer och händelser som präglat Västerås*** Sören Bååth 19 delt.
- Varje vecka tor 15:00-16:45 Start: 2017-09-14 6 ggr.
- I denna cirkel behandlas personer och händelser i historien som präglat och skapat det Västerås vi har idag. Ett antal personer berättar om avgörande skeden i stadens utveckling från medeltiden fram till dagens industristad. För cirkeln uttas en avgift på 150 kr.
- 323** ***Trafiken och vi - grund*** Sven Gunnar Wallin 19 delt.
- Udda vecka tor 09:00-10:45 Start: 2017-09-14 6 ggr.
- Dagens trafik angår oss alla vare sig vi kör bil, cyklar eller går. Nya trafikregler kommer ständigt till och gamla behöver kanske repeteras. Den här cirkeln är för dig som vill vara uppdaterad.
- 324** ***Trafiken och vi - fortsättning*** Sven Gunnar Wallin 16 delt.
- Udda vecka tor 11:00-12:45 Start: 2017-09-14 6 ggr.
- Den här cirkeln är en fortsättningskurs för dig som tidigare varit med på cirkeln "Trafiken och vi" och innehåller teori och körning i trafik med instruktör. Vi repeterar trafikregler första tillfället och övningskör med två elever tillfälle 2 - 5. Tillfälle 6 avslutar vi cirkeln gemensamt med teori om körning på landsväg samt sammanfattar den praktiska övningen.

- 325** ***Vad visar länsmuséet?*** Lena Engström Englin 25 deltagare.
- Jämn vecka tis 13:30-14:30 Start: 2017-09-05 5 ggr.
- Under 5 tisdagar kommer vi att få bekanta oss närmare med Länsmuséets spännande samlingar. 100% kamp - Sveriges Historia, Framtidens folk och få, Medeltidens makt och människor, Nya tidens ordning och reda samt Moderna tider. Adress: Karlsgatan 2. Cirkelavgift 150 kr betalas till SUV.
- 326** ***Konst på Västerås Konstmuseum, Karlsgatan 2*** Agneta Lindström 30 deltagare.
- Jämn vecka ons 13:30-14:30 Start: 2017-10-04 5 ggr.
- Olika utställningar och konstprojekt. Samling entrétorget. Hörselhjälpmedel finns att låna. Programmen leds av museets intendent. Detaljerat program delas ut vid start. Cirkelavgift 150 kr betalas till SUV.
- 327** ***Vill du måla 1*** Kerstin Hjulström 10 deltagare.
- Varje vecka mån 09:00-11:45 Start: 2017-09-11 10 ggr.
- Du får gärna vara nybörjare och börjar då kanske med att teckna och studera perspektiv. Du kan välja den teknik som passar dig bäst, som t.ex. akvarell, olja eller akryl. Varje cirkel kostar 350 kr. Lokal: SUV.
- 328** ***Vill du måla 2*** Kerstin Hjulström 10 deltagare.
- Varje vecka mån 13:00-15:45 Start: 2017-09-11 10 ggr.
- Se nr 327 Vill du måla 1.

SÅNG OCH MUSIK

- 329** ***Jussi Björling - den odödlige mästern*** Hans Thunström 19 deltagare.
- Udda vecka ons 11:00-12:45 Start: 2017-09-13 6 ggr.
- Hans Thunström är vice ordförande i Jussi Björlingsällskapet. Jussis fascinerande karriär och liv presenteras med hjälp av talrika inspelningar, filmer och böcker. Vi gör också ett besök på museet i Borlänge.
- 330** ***Vi sjunger tillsammans*** Britt Larsson 40 deltagare.
- Udda vecka tor 13:00-14:45 Start: 2017-09-14 6 ggr.
- SUVs sånggrupp för damer fortsätter. Välkommen att vara med i det glada gänget! Vi sjunger både äldre och nyare visor och sånger. Mest unisont, men också i stämmor. Lokal: Växhuset
- 331** ***Povel Ramel, Bengt Hallberg, Monica Zetterlund mfl*** Claes Tillander 19 deltagare.
- Udda vecka ons 15:00-16:45 Start: 2017-09-13 6 ggr.
- Claes Tillander kommer att i cirkelns sex olika träffar behandla i en av träffarna Bengt Hallberg, i en annan Monica Zetterlund, i en tredje Povel Ramel, i en fjärde dragspelet och dess roll inom jazzen, i en femte svenska jazzsångerskor och i en sjätte FESTIJAZZ under dryga tjugo år.
- 332** ***Musiklyssning, Schumann och Mendelssohn*** Stellan Moberg 30 deltagare.
- Udda vecka ons 13:30-15:00 Start: 2017-09-13 6 ggr.
- Robert Schumann och Felix Mendelssohn - två olika temperament i den tidiga romantiken. Vi gör också utblickar mot Norden - Franz Berwald, NW Gade, Adolf Fredrik Lindblad. Cirkelavgift 100:- betalas till SUV.

333	<i>Musiklyssning, Schumann och Mendelssohn</i>	Stellan Moberg	30 deltagare.
Udda vecka	ons 15:30-17:00	Start: 2017-09-13	6 ggr.
Se nr 332 Musiklyssning			

NATURVETENSKAP OCH TEKNIK

334	<i>Astronomin - mer spännande än någonsin</i>	Hans Thorgren	19 deltagare.
Jämn vecka	tor 09:00-10:45	Start: 2017-09-21	6 ggr.

Människan har i alla tider varit nyfiken på och fascinerad av himlakropparna. Längre var hon hänvisad till det egna ögats observationer. Idag är astronomin en vetenskap med avancerade instrument. Cirkeln behandlar astronomi förr och nu, stjärnhimlen, vårt solsystem. Vi gör ett besök på Åkesta-observatoriet.

335	<i>Hur klarar vi energiförsörjningen i framtiden?</i>	Nils-Johan Bergsjö	19 deltagare.
------------	--	--------------------	---------------

Udda vecka	tor 13:00-14:45	Start: 2017-09-14	6 ggr.
------------	-----------------	-------------------	--------

Cirkeln kommer att behandla vilka energiresurser som finns och hur vi utnyttjar dem idag samt vilka möjligheter det finns för framtiden. Cirkeln samarbetar med bl.a. Mälardalens högskola. Ämnen som behandlas är bl.a. kärnkraft, vattenkraft, solenergi, vindkraft, biobränsle samt transporter. Cirkeln inleds med en översikt av dagsläget i Sverige avseende energi.

336	<i>Smartphone, Android</i>	Ingmar Persson	19 deltagare.
Varje vecka	tis 13:00-14:45	Start: 2017-10-03	6 ggr.

En Smartphone är i grunden en liten dator som det också går att ringa med. Under cirkeln kommer vi att behandla en av de vanligaste typerna, nämligen den med operativsystemet Android. Vi börjar cirkeln med att gå igenom de funktioner som har med telefoni att göra och fortsätter sedan med att lära oss hantera de 20-tal standardapplikationer (appar) som finns i datorerna. Vi lär oss också att ladda ner "egna" appar från Google Play. Det finns ca 700 000 st appar.

337	<i>Grundläggande datoranvändning</i>	Lennarth Jäder	12 deltagare.
Varje vecka	tis 09:00-10:45	Start: 2017-09-12	6 ggr.

Denna cirkel vänder sig till dig som har börjat använda en dator med Windows 7, 8 eller 10 och olika Office-program. Vi börjar med att skapa ordning och reda bland mappar och dokument. Därefter bekantar vi oss med olika skrivprogram och dess möjligheter. Efter det så behandlar vi bilder från din digitala kamera, och redigerar och infogar dem i dokument. Vi bekantar oss också med internet och dess möjligheter. Deltagarna skall ta med och använda sina egna bärbara datorer.

338	<i>Lär dig utnyttja din dator bättre</i>	Gunnar Holmdahl	19 deltagare.
Varje vecka	fre 09:00-10:45	Start: 2017-09-15	6 ggr.

Cirkeln vänder sig till dig som har datorvana och använder datorn regelbundet. Endast windows-baserade datorer kommer att diskuteras (XP, Vista, W7 och W8). Vi vill med denna cirkel skapa ett forum för erfarenhetsutbyte om nya och bättre sätt att använda datorer, tips om möjligheter och smarta funktioner. Gruppen får stor frihet att påverka vilka ämnen som skall tas upp. Deltagarna tar med sin egen bärbara dator.

339	<i>Svampkunskap</i>	Sylvi Larhed, Berit Rodling Martinsson	19 deltagare.
Varje vecka	tor 09:00-12:30	Start: 2017-08-17	3 ggr.

Vi träffas första gången (2 lektionstimmar) inomhus i SUVs lokaler. Där och då studerar vi svamparnas uppbyggnad, levnadssätt och karaktärer. De följande tillfällena beger vi oss ut i skogen, letar svamp och diskuterar - god matsvamp, oanvändbar eller giftig? Tag med svampkorg (ej plastpåse eller hink), svampkniv, matsäck och sittunderlag!

340	<i>Möte med naturen</i>	Berit Rodling- Martinsson m. fl.	99 delt.
Jämn vecka	mån 09:00-12:00	Start: 2017-09-18	5 ggr.

Återigen kommer hösten och våra vandringar går i ur och skur. Vi får uppleva mycket natur men också lyssna till någon som känner väl till trakten där vi befinner oss. Promenaderna blir 3-5 km långa, på stigar i skogsterräng och på småvägar. Ta med en liten matsäck, sittunderlag och kanske en kikare. Utflyktsschema skickas till alla deltagare.

SAMTALSGRUPPER

341	<i>Samtal om värderingar och livsåskådningsfrågor</i>	Claes Bertil Ytterberg	19 delt.
Varje vecka	ons 09:00-10:45	Start: 2017-09-13	6 ggr.
I denna grupp tar vi upp frågor om etik, moral och livsåskådningsfrågor med särskild hänsyn till vad som sker med sådant i dagens föränderliga samhälle.			
342	<i>Medias roll i samhällsdebatten med aktuella frågor</i>	Ove Wilder	15 delt.
Udda vecka	tis 09:00-10:45	Start: 2017-09-12	6 ggr.

Alla är välkomna till språkcirkarna. Den som är osäker beträffande kunskapsnivå kan kontakta cirkelledarna. För cirklar som går 10 gånger tar vi ut en avgift på 400 kr och för cirklar som går 12 gånger 500 kr.

Europarådets nivåskala:

Nivå A0 Jag har inga förkunskaper.

Nivå A1 Jag kan förstå och använda mycket enkla ord och fraser. Jag kan presentera mig själv och ställa enkla frågor. Jag kan kommunicera hjälpligt på ett mycket enkelt sätt.

Nivå A2 Jag kan förstå fraser och vanliga ord som rör personliga förhållanden. Jag kan kommunicera i enkla sammanhang.

Nivå B1 Jag kan förstå huvuddragen i tydligt standardspråk. Jag kan oförberedd ge mig in i samtal om kända vardagliga ämnen. Jag kan länka ihop fraser på ett enkelt sätt för att beskriva erfarenheter och skeenden.

Nivå B2 Jag kan följa huvuddragen i komplexa texter. Jag kan kommunicera flytande, så att ett samtal med en infödd löper i stort sett utan problem. Jag kan uttala mig klart och detaljerat om många olika ämnen.

Nivå C1 Jag kan läsa krävande texter och är även medveten om underförstått innehåll. Jag kan uttrycka mig nästan helt obehindrat utan att leta efter ord. Jag kan använda språket effektivt för olika ändamål.

Nivå C2 Jag kan utan problem förstå så gott som allt jag hör eller läser och referera till fakta och argument. Jag kan uttrycka mig i så gott som alla situationer spontant och helt flytande.

343	Franska A2+	Stig Asplund	15 del.
Varje vecka	tor 09:00-10:45	Start: 2017-09-14	10 ggr.
344	Franska B1	Stig Asplund	15 del.
Varje vecka	mån 09:00-10:45	Start: 2017-09-11	10 ggr.
345	Franska, konversation B2	Stig Asplund	15 del.
Jämn vecka	tor 11:00-12:45	Start: 2017-09-21	6 ggr.
346	Spanska A 0, nybörjare	Bernadette Lindblad	12 del.
Varje vecka	tis 09:00-10:45	Start: 2017-09-12	10 ggr.
347	Spanska A2	Ragnhild Friborg	15 del.
Varje vecka	ons 11:00-12:45	Start: 2017-09-13	10 ggr.

348	<i>Spanska A2 +</i>	Bernadette Lindblad	15 delt.
Varje vecka	tis 11:00-12:45	Start: 2017-09-12	10 ggr.
349	<i>Spanska B1 +</i>	Ragnhild Friborg	15 delt.
Varje vecka	tis 15:00-16:45	Start: 2017-09-12	10 ggr.
350	<i>Spanska B 2+</i>	Christina Norberg Jansson	12 delt.
Varje vecka	ons 09:00-10:45	Start: 2017-09-13	10 ggr.
351	<i>Tyska, konversation B2</i>	G Zimmermann	15 delt.
Jämn vecka	tor 15:00-16:45	Start: 2017-09-21	10 ggr.
352	<i>Ryska, nybörjare</i>	Violetta Grzelczyk	15 delt.
Varje vecka	ons 09:00-10:45	Start: 2017-09-13	10 ggr.
353	<i>Ryska A 1+</i>	Violetta Grzelczyk	15 delt.
Varje vecka	ons 13:00-14:45	Start: 2017-09-13	10 ggr.
354	<i>Ryska A 2</i>	Violetta Grzelczyk	15 delt.
Varje vecka	ons 11:00-12:45	Start: 2017-09-13	10 ggr.
355	<i>Italienska A</i>	Antonio Argenziano	12 delt.
Varje vecka	fre 09:00-10:45	Start: 2017-09-15	10 ggr.
356	<i>Italienska Italienska A1+</i>	Antonio Argenziano	12 delt.
Varje vecka	fre 13:00-14:45	Start: 2017-09-15	10 ggr.
357	<i>Italienska A2</i>	Antonio Argenziano	12 delt.
Varje vecka	fre 11:00-12:45	Start: 2017-09-15	10 ggr.

FÖRELÄSNINGAR

Öppna för medlemmar på Kyrkbacksgården, måndagar kl. 14.

För icke medlemmar inträde 50 kr.

18 sept

Min resa

Värd Martina Pilling

Minoo Aktarsand, landshövding i Västmanlands län ger oss sin resa.

25 sept

Kyrkor, gårdar och folk i gamla Badelunda socken

Värd Marianne Bejgren

Bengt Wallén ger oss en bild av gamla Badelundabygden som bestod av två socknar, Furby och Badelunda. Dessa slogs ihop under reformationen till Badelunda socken. I mer än 400 år var Badelunda en självständig socken med Västerås som granne.

2 okt

Erik Hahr, arkitekten som formade Västerås

Värd Björn Widell

Jan-Åke Alkeblad berättar om stadsarkitekten Erik Hahr. Många byggnader blev ritade av hans penna, men också möbler och inredning.

9 okt

Mälardalens Högskola 40 år

Värd Nils-Johan Bergsjö

Paul Pettersson, rektor på Högskolan, talar om utvecklingen från starten 1977.

16 okt

Finlands tre krig

Värd Marianne Bejgren

Erik Björklund berättar om Finlands tre krig mellan 1939 och 1945 som innebar att nästan 100 000 unga män stupade. Vinterkriget, Fortsättningskriget och Lapplandskriget bevarade Finlands självständighet.

23 okt

Kreugerkraschen 1932 och den i Leman Brothers – en jämförelse

Värd Marianne Bejgren

Stefan Karlmark berättar om de senaste hundra årens två världsomspännande ekonomiska kriser och bakgrunden till dessa. Börskraschen 1929 och den i Leman Brothers 2008. Det finns mycket att lära av dem.

- 30 okt Invitationsdepartementet - äta mat på kvällen och prata svenska**
Värd Marianne Bejgren
Maria Lindelöf berättar om att invitationsdepartementet är en middagsförmedling där svensktalande personer bjuder hem personer som studerar svenska. Inget konstigare än mat, språk och möte. Vad har hänt sedan starten 2013 och vad behövs för ett inkluderande samhälle.
- 6 nov Västerås Science Park**
Värd Nils-Johan Bergsjö
Caroline Drabe, VD, berättar om vad som händer i dag och vilka resultat som har kommit från verksamheten under de senaste åren. Initiativet till Västerås Science Park kom från MdH 1997 och kallades först Teknikbyn.
- 13 nov Donald Trumps språk i tal och twitter**
Värd Björn Widell
Olof Rubensson, universitetsadjunkt, ger oss en bild av Trumps språk.
- 20 nov GMO och genteknik – tre infallsvinklar**
Värd Martina Pilling
Jenny Carlsson, handläggare på Gentekniknämnden, kommer att bl.a. besvara frågorna: Vad är GMO? Hur gör man en genetisk modifiering? Vad är senaste nytt? Etiska funderingar. Förhållandet lag och GMO.
- 27 nov Beowulf – ett anglosvenskt epos**
Värd Marianne Bejgren
David Burns, engelsman som bor i Sverige, talar om Beowulf som är ett 1400 år gammalt epos på fornengelska om en gotisk hjälte som bestämt sig för att bekämpa ondskan. Eposet är samtidigt en borttappad pusselbit i den svenska kulturhistorien.
- 4 dec Lästips från Västerås stadsbibliotek**
Värd Martina Pilling
Personal från Biblioteket ger oss ett axplock ur höstens böcker.

Programförslag i Stadsbibliotekets hörsal:

Dan Andersson i ord och ton med Biskop emeritus Clas Bertil Ytterberg,
Rönby-Stämmorna och Jan-Erik Eklund

20 september kl 15.00. Entré enligt Stadsbibliotekets annons.

Skydda hjärtat med kost och livsstil

28 september kl. 18.00. Entré enligt Stadsbibliotekets annons.

Man beräknar att var tredje medborgare i Sverige drabbas av hjärt- och kärlsjukdom eller stroke. Mycket kan vi göra själva för att motverka hjärt- och kärlsjukdom även om det ibland är genetiskt. Författaren **Gun-Marie Nachtnebel** berättar utifrån sin bok *Hjärtvänlig mat*.

Regler för våra resor

2017-05-22

- Anmälan** skall vara SUVs expedition tillhanda senast den dag som står angiven på anmälningsstalongen.
Du kan även göra din anmälan via SUVs hemsida www.suvaros.se
Kontrollera att du anmält dig till rätt resa (gäller anmälan via hemsidan).
OBS! Ej per telefon eller e-post.
- Anmälan till samtliga resor är bindande efter anmälningstidens slut.
I mån av plats får person, som inte är medlem, följa med på resan mot en extra avgift på 50 kr.
Ni som vill resa tillsammans använd samma anmälningsstalong.
- Är resan övertecknad och du har hamnat på väntelista meddelas du om detta inom några dagar. Datorn tar ut vilka som deltar på aktuell resa.
- Vid avbokning av resan **efter** anmälningstidens slut och det finns en ersättare, tas ingen kostnad ut. Saknas ersättare kommer de kostnader som SUV ej kan påverka (t ex. teaterbiljetter, museibesök) att debiteras resenären som avbokat.
- Betalning** skall vara SUVs resekonto pg 44 83 88-9 tillhanda senast den dag som står angiven på anmälningsstalongen.
Kom ihåg att ange avsändare och resmål på inbetalningsavin.
OBS! Att du betalat resan garanterar inte att du fått en plats och att du underlåter att betala gäller ej som avbokning.
Vi hör av oss om du inte får en plats och inbetalda pengar betalas tillbaka.
- Återbud** skall meddelas SUVs expedition eller någon i reseutskottet.
Detta gäller även om du står på väntelista.
- Bussarna** avgår från turistbusshållplatsen vid Centralen och i vissa fall även från busshållplatsen vid Hälla. Kryssa i aktuell ruta på anmälningsstalongen.
- Specialkost** anges vid anmälan.
- Paket/ flerdagsresor** Resenärer har rätt att avbeställa resan mot en viss kostnad.
- Vid avbeställning tidigare än 30 dagar före avresan ska resenären betala 5% av resans pris.
- Vid avbeställning senare än 30 dagar, men tidigare än 14 dagar före avresan ska resenären betala 15% av resans pris.
- Vid avbeställning senare än 14 dagar, men tidigare än 24 timmar före avresan ska resenären betala 50% av resans pris.
- Sker avbeställningen inom 24 timmar före avresan ska resenären betala hela resans pris. För utförligare villkor se "Allmänna villkor för paketresor" på: www.konsumentverket.se

Kontakt angående resor:

Var vänlig ring vår expedition telefon 021 – 13 80 74, måndag – torsdag kl. 09.00 – 12.00 eller den reseledare som finns angiven på resorna.

RESOR

Augusti - december

Onsdag 6 september

Wij trädgårdar med Jädraöl

Rosträdgården

Jädraöl

Sinnligt med trädgård och öl.

Vi åker till Ockelbo och besöker Wij trädgårdar för en guidad tur i parken med de olika trädgårdarna. Här finns en omtalad rosträdgård med över 200 olika rosor. Man förvånas att rosorna frodas så bra i zon 5 men man har valt ett lämpligt läge med bra jordförhållanden och soligt läge. Här finns också en landskapspark, köksträdgård, örtagård mm.

Därefter äter vi lunch i Trädgårdens hus där man strävar efter att endast använda närproducerade och ekologiska råvaror.

Efter lunch är det dags för ölprovning i Herrgården. Bryggeriet från Jädraås låter oss prova ett antal ölsorter. Det sägs vara "ett jädra gott öl". Företaget startade i mars 2011, som ett litet microbryggeri, idag tillverkar man många olika sorter som finns att köpa både på systemet och i väl sorterade matvaruaffärer.

Tider:

07.30	Avresa från turistbusshållplatsen vid Centralen
07.40	Avresa från busshållplatsen vid Hälla
09.00	Smörgås med dryck
11.00	Guidad visning av trädgården
12.30	Lunch Trädgårdens Hus
14.00	Ölprovning på Herrgården
15.30	Hemresa
16.30	Kaffe med bulle
18.00	Beräknad hemkomst till Västerås

Anmälan som är bindande skall vara SUVs expedition tillhanda **senast 7 augusti**.

Kostnad 790 kr ska vara SUVs resekonto PG 44 83 88-9 tillhanda **senast 21 augusti**

Reseledare Gun Johansson 0705-43 19 48 och Annica Brehmer 0708-28 38 29

OBS! I Martin Luthers fotspår. Fredagen den 15 september till torsdag 21 september. För program – se www.suvaros.se
Anmälan fram till 10 augusti. **OBS!** Anmälan endast på hemsidan.

Fredag 20 oktober

Stockholm/Djurgården, Vikingaliv – A true Adventure

Vi besöker en alldeles ny utställning (invigd 17-04-29) där vi utifrån de senaste arkeologiska och historiska rönen får se hur vikingatiden kan ha gestaltat sig. Det är en utställning om vikingarnas historia då det varken fanns kungadömen eller riksdag som styrde samhället. Fakta som kommer att förmedlas pedagogiskt, lekfullt och interaktivt. Vikingaliv kommer att bjuda på illusioner, fantasi och spännande berättelser.

Här kan vi få en upplevelse av hur människor bodde, vad de odlade och åt samt hur de levde och reste. Utställningen omfattar också slavhandelns betydelse, plundringen i väster samt religiösa sedvänjor. Historiska museet har lånat ut ett 30-tal originalföremål till Vikingaliv.

Vi får till och med träffa en vikingaman, som skapats i naturlig storlek med hjälp av DNA från ett skelett bevarat på Sigtuna museum.

Obs! Museet är kontantfritt - kort eller swish används!

Tider

09.00 Avresa från turistbusshållplatsen vid Centralen

09.10 Avresa från busshållplatsen vid Hälla

11.00 Visning av utställning m.m.

12.00 Lunch på restaurang Glöd intill museet

Ca 14.00 Hemresa

Ca 16.00 Åter i Västerås

Anmälan som är bindande skall vara SUVs expedition tillhanda **senast 21 augusti**

Kostnad 540 kr ska vara SUVs resekonto PG 44 83 88-9 tillhanda **senast 30 augusti**

Reseledare Sylvi Larhed, telefon 0708-48 46 02 och

Gun Johansson, telefon 0705-43 19 48

Söndag 19 november
Stockholms stadsteater
Klarascenen/Vem är rädd för
Virginia Wolf

Klockan är nästan två på natten och George vill gå och lägga sig. Men hans fru Martha har bjudit in ett ungt par på efterfest – en snygg biologilärare och hans lilla mus till fru. När natten går mot morgon finns inga hemligheter kvar att avslöja, eller tabun att överträda – inte ens för Martha och George.

Edward Albees *Vem är rädd för Virginia Wolf* är en av de riktigt stora moderna klassikerna, som hade premiär på Dramaten 1963 med Ingmar Bergman som regissör. Nu i regi av Tommy Berggren med Lena Olin och Peter Andersson som det äldre paret samt Josefina Ljungman och Henrik Norlén som det yngre paret.

Tider

15.30 Avresa från turistbusshållplatsen vid Centralen

15.40 Avresa från busshållplatsen vid Hälla

18.00 Föreställningen börjar

I skrivande stund oklart när föreställningen slutar

Smörgås och dryck serveras vid bussen före hemfärden

Ca20.00 Hemresa

Ca22.00 Beräknad hemkomst till Västerås

Anmälan som är bindande skall vara SUVs expedition tillhanda **senast 20 augusti.**

Kostnad 580 kr ska vara SUVs resekonto PG 44 83 88-9 tillhanda **senast 8 september.**

Reseledare Sylvi Larhed telefon 0707-48 46 02 och
Annica Brehmer telefon 0708-28 38 29

Organisation

Styrelse:

Ordinarie ledamöter

Ordförande	Stig Wahlström	<i>e-postadress</i> munkgatan20@telia.com
Vice ordförande	Kent Edberg	kent.edberg@comhem.se
Kassaförvaltare	Karin Sollenborn	sollenborn@hotmail.com
Sekreterare	Barbro Johansson	andersj.02124980@telia.com
Ledamot	Gunnar Hilding	gunnar.hilding@hotmail.se

Styrelsesuppleanter

Carl-Henrik Blom	polyglott@gmail.com
Ann-Marie Borsos	a.borsos@telia.com

Adjungerade ledamöter

Sylvi Larhed, Marianne Bejgren och Lennarth Jäder

Revisorer

Göran Östling, Anita Eriksson och Viola Johanssen, suppleant

Folkuniversitetet

Katarina Andersson	katarina.a@folkuniversitetet.se
--------------------	---------------------------------

Stig Wahlström

Ansvarsområden:

		<i>e-postadress</i>
Ekonomi	Karin Sollenborn	sollenborn@hotmail.com
Expedition	Sylvi Larhed	sylvilarhed@bredband2.com
Datoransvarig	Lennarth Jäder	lennarth.jader@telia.com
Hemsida och programkatalog	Lennarth Jäder	lennarth.jader@telia.com
Medlemsblad	Stig Wahlström	munkgatan20@telia.com
Cirklar	Agneta Hilding	agneta.hilding@hotmail.com
Föreläsningar	Marianne Bejgren	marianne.bejgren@bredband.net
Resor	Sylvi Larhed	info@suvaros.se
Reskassa	Birgitta Olsson	info@suvaros.se

SUVs expedition:

Terminstid måndag-torsdag kl. 09.00-12.00. Under höstterminen är expeditionen öppen från **7 augusti till 14 december**.

Ansvarig för expeditionen:

Sylvi Larhed, telefon **021-13 80 74**

Övrig expeditionspersonal:

Anita Almén, Ingegerd Carlson, Ingela Edvinsson, Gun Johansson, Christina Jönsson, Laila Olofsson och Birgitta Olsson

Telefon **021-13 80 74, 38 00 73** E-post: **info@suvaros.se**

Telefonsvarare:

För att underlätta för oss som av olika anledningar måste ringa och meddela er något som rör våra cirklar och resor vill vi be er som har telefonsvarare och fått ett meddelande via den att bekräfta att ni mottagit meddelandet. Det spar många samtal för oss.

Cirklar:

Agneta Hilding, telefon 021-13 77 17

Föreläsningar:

Marianne Bejgren, telefon 021-13 66 32

Resor:

Sylvi Larhed, telefon 021-14 58 70

Plusgiro

Allmänt	494 52 30 - 3
Resor	44 83 88 - 9

VAD ÄR SUV?

SENIORUNIVERSITETET VÄSTERÅS

Jo, vi har öppet för **alla** som uppbär pension av något slag.

Vi arrangerar

🍏 **ca 60 studiecirklar per termin**

i ett stort antal ämnesområden under ledning av duktiga ledare

💧 **8–10 populära resor per år**

Musik – opera, konserter, musikaler

Konst – utställningar, muséer, kulturhistoriska slottsbesök

KulturreSOR till resmål inom Norden och andra grannländer

Teater – föreställningar på Dramaten, Stadsteatern m.m.

📖 **24 föreläsningar per år**

på Kyrkbacksgården med varierande, spännande samt intressanta ämnen och föreläsare.

Var finns vi?

På Smedjegatan 13 i centrala Västerås, 3 tr. (hiss finns).

Medlem?

Medlemsavgiften berättigar till deltagande utan extra kostnad till de flesta cirklar och alla föreläsningar.

Lämna gärna över denna katalog till andra för info. Du får en ny på vår expedition. Ju fler vi är tillsammans ju trevligare blir det för oss alla.

SENIORUNIVERSITETET VÄSTERÅS

Smedjegatan 13 3tr, 722 13 Västerås Telefon 021-13 80 74, 38 00 73 www.suvaros.se E-post: info@suvaros.se